

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ISSN 2413-3329

ISSN 2520-6788

НАУКОВИЙ ВІСНИК

**МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

СЕРІЯ

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»

Збірник наукових праць

Випуск 1(11)' 2020

МУКАЧЕВО

2020

Головний редактор

Пазюра Наталія Валентинівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Заступники головного редактора

Товканець Ганна Василівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Щербан Тетяна Дмитрівна – д. психол. н., професор
(Україна)

Відповідальний секретар

Лалак Наталія Володимирівна – к. пед. н., доцент
(Україна)

Редакційна колегія:

Бахмат Наталія Валеріївна – д. пед. н., професор
(Україна)

Брецько Ірина Іванівна – к. психол. н., доцент (Україна)

Височан Леся Михайлівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Гевко Ігор Васильович – д. пед. н., професор (Україна)

Горпініч Тетяна Ігорівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Карташова Любов Андріївна – д. пед. н., професор
(Україна)

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., доцент (Україна)

Король Лідія Дмитрівна – к. психол. н., доцент (Україна)

Корнієнко Інокентій Олексійович – д. психол. н., доцент
(Україна)

Корніяка Ольга Миколаївна – д. психол. н., професор
(Україна)

Кучай Олександр Володимирович – к. пед. н., доцент
(Україна)

Лавренова Марія Василівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Мельничук Ірина Миколаївна – д. пед. н., професор
(Україна)

Михальчук Наталія Олександрівна – д. психол. н.,
професор (Україна)

Мовчан Катерина Миколаївна – ст. викладач (Україна)

Оросова Рената – доктор філософії PhD, Paed Dr
(Словацька Республіка)

Пічкур Микола Олександрович – к. пед. н., доцент
(Україна)

Попович Наталія Михайлівна – д. пед. н., доцент
(Україна)

Попович Оксана Михайлівна – к. пед. н. (Україна)

Розман Ірина Іллівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Саболч Єва – доктор філософії у галузі загальної
педагогіки та історії педагогіки, професор (Угорщина)

Теличко Наталія Вікторівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Федчишин Надія Орестівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Фенчак Любов Михайлівна – к. пед. н., доцент (Україна)

Фізелі Октавія Йосипівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Харченко Наталія Валентинівна – к. психол. н., доцент
(Україна)

*Матеріали друкуються мовою оригіналу.
Відповідальність за викладений матеріал несуть автори
статей.*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації

Серія: КВ № 22663-12563 ПР від 15.03.2017 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Серія: ДК № 6984 від 20.11.2019 р.

Збірник наукових праць включено до
Переліку фахових видань України (Категорія «Б»)
з педагогічних наук
(Наказ МОН України № 1643 від 28 грудня 2019 р.),
психологічних наук
(Наказ МОН України № 409 від 17 березня 2020 р.)

Збірник представлено

у таких наукометричних базах:

Російський індекс наукового цитування (Росія);
Research Bib (Японія), Index Copernicus (Польща), Cite
Factor, Infobase Index (Індія),
Genamics JournalSeek, Academic Keys (США),
ACNP Catalogue (Італія)

Засновник і видавець:

Мукачівський державний університет
Україна, 89600, Закарпатська область,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел. (03131) 2-11-09, факс (03131) 2-11-09
e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Рецензенти:

Полищук Віра Аркадіївна – доктор педагогічних
наук, професор.

Горбань Галина Олександрівна – доктор
психологічних наук, доцент.

*Рекомендовано до друку та поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 23. 04. 2020 р.)*

**Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія»** -
збірник наукових праць, який структурований за
наступними напрямками: педагогічна теорія та історія
педагогіки; професіоналізація та диверсифікація вищої
школи; розвиток особистості та освітні технології;
психолого-педагогічна комунікація; компаративна
педагогіка і психологія; педагогічна та вікова
психологія; організаційна психологія та психологія
праці.

УДК 37:159.9

Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія»: зб.
наук. пр. / Ред. кол.: Пазюра Н. В. (гол. ред.) та ін. –
Мукачево: Вид-во МДУ, 2020. – Випуск 1 (11). – 290 с.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

ISSN 2413-3329
ISSN 2520-6788

SCIENTIFIC BULLETIN

of

Mukachevo State University

Series

«Pedagogy and Psychology»

Collection of scientific articles

Issue 1 (11)' 2020

MUKACHEVO

2020

3

Scientific Bulletin of Mukachevo State University
Pedagogy and Psychology Series
Issue 1 (11). 2020

Editor in Chief

Paziura Nataliia Valentynivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Deputy Editors-in-Chief

Tovkanets Hanna Vasylivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Shcherban Tetiana Dmytrivna - Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Executive Secretary

Lalak Natalia Volodymyrivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Editorial board:

Bakhmat Nataliia Valeriivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Bretsko Iryna Ivanivna - Candidate of Psychology, Associate Professor
(Ukraine)

Vysochan Lesya Mykhailivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Hevko Ihor Vasyliovych - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
(Ukraine)

Horpnych Tetiana Ihorivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Kartashova Lyubov Andriivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Kobal Vasyly Ivanovych - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Korol Lydia Dmytrivna - Candidate of Psychology, Associate
Professor (Ukraine)

Kornienko Inokentiy Oleksiyovych - Doctor of Psychology, Associate
Professor (Ukraine)

Komiyaka Olha Mykolayivna - Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Kuchay Oleksandr Volodymyrovych - Candidate of Pedagogical
Sciences, Associate Professor (Ukraine)

Lavrenova Maria Vasylivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Melnichuk Iryna Mykolayivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Mykhalchuk Natalia Oleksandrivna - Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Movchan Kateryna Mykolayivna - senior teacher (Ukraine)

Orosova Renata - PhD, Paed Dr (Slovak Republic)

Pichkur Mykola Oleksandrovych - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Popovych Natalia Mykhailivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Popovych Oksana Mykhailivna - Candidate of Pedagogical Sciences
(Ukraine)

Rozman Iryna Illivna - Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor (Ukraine)

Szabolcs Eva - Doctor of Philosophy in General Pedagogy and History
of Pedagogy, Professor (Hungary)

Telychko Natalia Viktorivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Fedchyshyn Nadiya Orestivna - Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor (Ukraine)

Fenchak Lyubov Mykhailivna - Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor (Ukraine)

Fizeshi Octavia Yosypivna - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
(Ukraine)

Kharchenko Natalia Valentynivna - Candidate of Psychology,
Associate Professor (Ukraine)

*Materials are printed in the original language. The authors of the
articles are responsible for the presented material.*

Certificate of state registration of the print media
Series: KV № 22663-12563 PR dated 15.03.2017
Certificate of the publishing subject
Series: DK № 6984 dated November 20, 2019.

Collection of scientific works included in
List of professional publications of Ukraine
(Category "B")
in pedagogical sciences
(Order of the Ministry of Education and Science of
Ukraine № 1643 of December 28, 2019),
psychological sciences
(Order of the Ministry of Education and Science of
Ukraine № 409 of March 17, 2020)

The collection is presented in the following scientometric
databases:

Russian Index of Scientific Citation (Russia);
Research Bib (Japan), Index Copernicus (Poland), Cite
Factor, Infobase Index (India),
Genamics JournalSeek, Academic Keys (USA),
ACNP Catalog (Italy)

Founder and publisher:

Mukachevo State University
Ukraine, 89600, Transcarpathian region,
Mukachevo, street Uzshorodska, 26
tel. (03131) 2-11-09, fax (03131) 2-11-09
e-mail: ppsmsu2015@ukr.net

Reviewers:

Polishchuk Vira Arkadiivna – Doctor of Pedagogical
Sciences, Professor.

Gorban Halyna Oleksandrivna – Doctor of Psychological
Sciences, Associate Professor.

Recommended for printing and distribution via the Internet
by the Academic Council of Mukachevo State University
(Minutes № 8 of April 23, 2020)

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.

Series "Pedagogy and Psychology" – a collection of
scientific papers, which is structured in the following
areas: pedagogical theory and history of pedagogy;
professionalization and diversification of higher education;
personality development and educational technologies;
psychological and pedagogical communication;
comparative pedagogy and psychology; pedagogical and
age psychology; organizational psychology and
psychology of work.

UDC 37: 159.9

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.
Series "Pedagogy and Psychology": Coll. Scient. p./Ed.
count : Paziura N. V. (ed.) And others. - Mukachevo: MSU
Publishing House, 2020. - Issue 1 (11). - 290 p.

© Mukachevo State
University, 2020

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Галів М. Д.

Ідеї неоромантизму в українському історико-педагогічному наративі (кінець XIX – перша третина XX ст.)..... 15

Гусар Д. О., Опарик Л. М.

Інноваційна методика Василя Куфлюка у контексті вітчизняних та зарубіжних концепцій розвитку музичного слуху..... 20

Кобаль В. І., Софілканич М. І.

Становлення та розвиток Ужгородської дитячої школи мистецтв як осередку естетичного виховання шкільної молоді..... 23

Кушнір І. І.

Сучасний погляд на освітній менеджмент..... 28

Лялюк Г. М.

Психолого-педагогічний супровід розвитку професійної ідентичності майбутніх соціальних педагогів у процесі підготовки до опікунсько-виховної діяльності..... 31

Опачко М. В., Ковач А. І.

Професійна орієнтація учнів у історико-педагогічному дискурсі..... 35

Товканець О. С.

Науково-методичний супровід самоосвітньої діяльності педагогів закладу дошкільної освіти..... 38

Фізеші О. Й.

Ретроспектива становлення закладів початкової освіти в Закарпатті (XIX-XXI ст.): передумови, особливості, тенденції..... 42

Човрій С. Ю.

Августин Волошин як директор Ужгородської греко-католицької півче-учительської семінарії..... 45

Шеретюк Р. М., Стоколос Н. Г.

Художньо-естетичне середовище піарського шкільництва Волині (XVIII – перша третина XIX ст.) 49

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Атрощенко Т. О., Алмаші - Копин А. В., Беспалько Л. А., Білик О. В.

Сутність культурологічної компетентності майбутніх учителів початкових класів..... 53

Бахмат Н. В.

Суб'єктні властивості майбутнього педагогічного працівника у системі професійної підготовки..... 56

Гнатик К. Б., Лізак К. М.

Педагогічні умови і структурно-функціональна модель формування професійної ідентичності майбутніх бакалаврів іноземної мови..... 60

Гончаренко О. В., Полянничко А. О.

До питання змісту медико-соціальної складової підготовки соціальних працівників..... 63

Демянчук М. Р.

Організація експериментального дослідження професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в медичних коледжах..... 66

Качур Б. М., Качур М. М.

Корпоративна культура викладачів закладу вищої освіти як педагогічна проблема..... 69

Копочинська Ю. В. Теоретико-методологічні аспекти застосування особистісного підходу у процесі професійної освіти майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії.....	72
Кравченко Л. В., Новак Л. Л. Організація охорони праці під час виробничої практики студентів закладів вищої освіти.....	75
Кухарчук О. С., Мовчан К. М. Роль і значення інформаційно-бібліотечної роботи в інформаційному забезпеченні студентів закладів вищої освіти.....	78
Лавренова М. В., Фодор К. Й. Педагогічні умови і структурно-функціональна модель формування соціокультурної компетентності майбутніх бакалаврів іноземної мови на засадах міждисциплінарної інтеграції.....	81
Лебідь І. Г. Підготовка бакалаврів з транспортних технологій в Україні: особливості та тенденції розвитку.....	84
Повідайчик О. С., Козубовський Р. В. Формування толерантності студентів у полікультурному середовищі закладу вищої освіти.....	87
Попадич О. О. Теоретичні основи правового виховання майбутніх працівників закладів дошкільної освіти.....	90
Пристаї Г. В. Особливості формування компетентності в писемному мовленні при підготовці вчителя англійської мови.....	94
Терентьєва Н. О. Управлінська підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання (на прикладі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка).....	97
Товканець Г. В., Глебова А. А. Соціокультурна компетентність у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи.....	101
Тягур В. М., Басараб В. В., Король Н. В., Куцик О. Г. До проблеми професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів.....	104
Цюняк О. П. Сутність і структура професійної готовності майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності.....	107
Чорний А. М. Програма проектування професійної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників.....	110
Шевченко Р. І. Компетентнісний підхід у змісті освітніх програм підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ (ОС Магістр).....	115
Яковишина Т. В. Вектори професійного саморозвитку в умовах компетентісно зорієнтованого підходу в освітньому процесі ЗВО.....	119
Тумків N. M. Multidisciplinary as a basis of the future petroleum specialists training.....	122

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Дем'яненко С. Д. Інтеграція мовленнєвого та рухового розвитку дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності.....	125
---	-----

Добош О. М. Формування толерантності як професійно важливої якості керівників закладів дошкільної освіти.....	128
Ігнатишин М. І., Горобець В. В., Швардак Т. М. Застосування анімації та BYOD - технології на уроках фізики в закладах загальної середньої освіти.....	132
Карташова Л. А., Пліш І. В. Цифровий порядок денний розвитку освіти: спрямованість на формування цифрових компетентностей.....	135
Козловська І. М., Криштанович М. Ф., Миськів І. С., Опачко М. В. Методологічні підходи та дидактична компетентність сучасного вчителя фізики.....	139
Котелянець Ю. С. Педагогічні умови формування творчості дітей старшого дошкільного віку в процесі роботи з різними матеріалами.....	143
Клос Л. Є., Криштанович М. Ф., Мукан Н. В., Мукан О. В. Культура здоров'я фахівців з цивільної безпеки як основа формування професійної компетентності.....	146
Лалак Н. В., Майборода І. Е., Василюк М. І. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі художньо-трудової діяльності.....	151
Маринченко Г. М. Метод «гексагон» і розвиток критичного мислення на уроках історії.....	154
Олійник Г. М., Главацька О. Л., Брижак Н. Ю. Соціальний аніматор як суб'єкт соціокультурної діяльності.....	157
Повідайчик М. М. Педагогічна культура як чинник конкурентоспроможності вчителя математики.....	160
Розлуцька Г. М., Сокол М. О. Ранкові зустрічі як засіб формування полікультурного виховання молодших школярів.....	163
Січко І. О. Використання інтегрованого підходу на уроках «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи.....	166
Черепаня Н. І., Русин Н. М. Інтерактивні форми роботи з батьками вихованців в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.....	169
Цуркан М. В. Інтерактивні методи навчання української мови іноземних студентів-медиків.....	173
Яров Т. К. Педагогіка партнерства: успішна взаємодія школи та сім'ї.....	177
Gergely Hladonik Verbs of reporting in academic writing.....	180
Orosová Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr Úlohy mikrovyučovania v kontexte Bloomovej taxonomie.....	183
Telychko N. V., Zavydovska D. Foreign language training for professional intercultural communication as one of the components of modern legal education.....	186
Tovkanec H. V., Szilágyi V. V. Stratégiahasználat vizsgálata idegen nyelvű szövegértési, szövegalkotási feladatok során.....	188

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ

Березовська Л. І. Формування умінь слухати співрозмовника у процесі комунікативно-мовленнєвої підготовки майбутніх соціальних працівників.....	191
Варга Л. І., Мартин Н. В. Критеріальний підхід до формування комунікативної культури майбутніх учителів засобами інтерактивних технологій.....	194
Врабель Т. Т. Підготовка перекладачів як посередників у міжкультурній комунікації.....	197
Зобенько Н. А. Впровадження коучингових технологій у процес професійної підготовки майбутніх фахівців психолого-педагогічної сфери.....	199
Климова К. Я. Теоретико-методичні аспекти формування мовнокомунікативної професійної компетентності майбутніх фахівців сфери публічного управління та адміністрування.....	204
Ребуха Л. З., Рудакевич О. М. Особливості міжкультурної комунікації у практиці соціальної роботи в умовах поліетнічного регіону.....	207
Скрипнікова В. О. Поняття міжкультурної компетентності: сутність та зміст.....	210

КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Бондар Т. І. Розвиток системи педагогічної освіти США та Канади: порівняльний аспект.....	216
Булда М. В. Еволюція акордеонно-баянного мистецтва України та Польщі (порівняльна характеристика).....	220
Гук Л. І. Розвиток суспільно-політичного устрою Канади на початку XIX століття та його вплив на розвиток шкільної освіти.....	223
Козубовська І. В., Сідун Л. Ю., Мигалина З. І. Полікультурна підготовка педагогічних кадрів для шкіл і дошкільних навчальних закладів в США.....	226
Лалак Н. В., Граб М. В. Сучасні тенденції реформування системи освіти Норвегії.....	229
Леврінц М. І. Організаційно-змістові підходи до підготовки вчителів іноземних мов в університетах США.....	232
Мишко С. А. Становлення і розвиток тестування з визначення професійної придатності в США.....	237
Протас О. Л. Концептуалізація проблеми обдарованості у зарубіжних та вітчизняних дослідженнях.....	239
Фенчак Л. М., Зябловська Д. Є. Аналіз стану професійної підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти Європи.....	242
Kryshynets-Andyaloshi K. O. The international cooperation of the institution of general secondary education as a scientific and pedagogical problem.....	248

ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Барчій М. С., Воронова О. Ю.	
Ціннісні орієнтації в структурі спрямованості особистості.....	252
Бохонкова Ю. О., Буровіна О. В., Сербін Ю. В.	
Формування неконфліктної взаємодії акцентуйованих підлітків з оточенням.....	255
Візнюк І. М.	
Особистісне відчуження як фактор виникнення іпохондричних розладів у людей похилого віку.....	258
Літвінова О. В., Пилипенко Л. В.	
Емпіричні показники психологічних складових самоставлення у чоловіків з набутими порушеннями опорно-рухового апарату.....	262
Паламарчук О. М., Короцінська Ю. А.	
Технології розвитку емоційної саморегуляції в осіб юнацького віку.....	267
Щербан Т. Д., Щербан Г. В.	
Психологічні особливості формування життєвих перспектив першокурсників.....	270

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Алмашій І. І.	
Соціально-психологічні характеристики екологічної складової загальноуніверситетських семінарів.....	274
Волобуєва О. Ф., Федик А. О.	
Про результати експериментальної перевірки програми розвитку професійного мислення майбутніх офіцерів-прикордонників.....	276
Марценюк М. О., Юсько О. В.	
Психологічні вектори профілактики стресів та запобігання дезадаптивних станів.....	281
Beata Barchi	
To the problem of unemployment: psychological aspects.....	284

НАУКОВІ ПОДІЇ, РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ

Буяк Б. Б.	
Рецензія на монографію Слозанської Г. І. «Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи».....	287
Васильєва М. П.	
Рецензія на монографію Слозанської Г. І. «Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи».....	288

CONTENTS

EUDCATIONAL THEORY AND HISTORY OF PEDAGOGICS

Haliv M. D. Ideas of Neo-romantism in Ukrainian history-pedagogical narrative (end of the XIXth – first third of the XXth century).....	15
Husar D. O., Oparyk L. M. The innovative methods of Vasyl Kuflyuk in the context of domestic and foreign concepts of musical hearing development.....	20
Kobal V. I., Sofilkanych M. I. Uzhhorod Children's School of Arts formation and development as an important center of aesthetic education of school youth.....	23
Kushnir I. I. Modern view on educational management.....	28
Lialiuk G. M. The psychological-pedagogical support of development of professional identity of the future social pedagogues in the process of preparation for tutealage-educational activity.....	31
Opachko M. V, Kovach A. I. Professional orientation of students in historical and pedagogical discourse.....	35
Tovkanets O. S. Scientific and methodological support of self-educational activities of preschool education teachers.....	38
Fizeshi O. J. Retrospective of establishment of the primary education institutions in transcarpathia (the period of XIX-XXI centuries): its preconditions, features, trends.....	42
Chovriy Sofiya Avgustyn Voloshyn – the Director of Uzhhorod Greek-Catholic Chorister and Teacher-Training Seminary.....	45
Sheretyuk R. M., Stokolos N. G. Artistic and aesthetic environment of Piarists school in Volyn (18th – the first third of the nineteenth century.).....	49

PROFESSIONALISATION AND DIVERSIFICATION OF HIGHER EDUCATION

Atroshchenko T. O., Almashi- Kopyn A. V., Bespalko L. A., Bilyk O. V. The sence of cultural competence of future primary school teachers.....	53
Bakhmat N. V. Subjective properties of the future pedagogical worker in the system of professional training.....	56
Hnatik K. B., Lizak K. M. Pedagogical conditions and structural-functional model of future bachelor's professional identity formation in foreign language teaching.....	60
Honcharenko O. V., Polianychko A. O. On the content of the medico-social component of training social workers to work.....	63
Demianchuk M. R. Organization of experimental research of vocational training of future junior specialists in nursing in medical colleges.....	66
Kachur B. M., Kachur M. M. Corporate culture of teachers at higher educational establishments as a pedagogical problem.....	69

Коропчынська Ю. В.	
Theoretical and methodological aspects of application of personal approach in the process of professional education of future specialists in physical therapy, ergotherapy.....	72
Кравченко Л. В., Новак Л. Л.	
Organization of occupational safety during the productive practice of students in higher education institutions.....	75
Кухарчук О. С., Мовчан К. М.	
The role and importance of information and library work in the information support of students of higher education institutions.....	78
Лавренова М. В., Фодор К. Ж.	
Pedagogical terms and structural-functional model of forming sociocultural competence of future bachelors of arts in foreign languages on the principles of interdisciplinary integration.....	81
Лєбід І. Н.	
Transportation Technology Bachelors` professional training in Ukraine: Peculiarities and Development Trends.....	84
Повідайчук О. С., Козубовський Р. В.	
Formation of students` tolerance in the multicultural environment of higher education institution.....	87
Попадьч О. О.	
Theoretical basis of legal education of future employees of preschool education.....	90
Прьстай Н. В.	
The characteristics of formation of writing competence in the context of training of an English language teacher.....	94
Терентьєва Н. О.	
Management training of future specialists in physical education (on the example of the National University «Chernihiv Collegium» named after Taras Shevchenko).....	97
Товканець Н. В., Глебова А. А.	
Socio-cultural competence in the professional training of future primary school teachers.....	101
Тіагур В. М., Басараб В. В., Корол Н. В., Кутський О. Г.	
To the problem of professional competence of future primary school teacher.....	104
Тсиуніак О. П.	
The essence and structure of professional readiness of future primary education masters for innovation.....	107
Чорний А. М.	
Program for designing the professional competence of future border officers.....	110
Шевченко Р. І.	
Competence approach in the content of educational programs for training future officers of the Ukrainian Navy (EL master).....	115
Яковиська Т. В.	
Vectors of professional self-development in the conditions of a competently oriented approach in the educational process.....	119
Тимків Н. М.	
Multidisciplinarity as a basis of the future petroleum specialists training.....	122

PERSONALITY DEVELOPMENT AND EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Дем'яненко С. Д.	
Integration of the preschool children`s speech and motor development in a game activity.....	125
Добош О. М.	
Forming tolerance as a professionally important quality leaders of pre-school education institutions.....	128

Ihnatyshyn M. I., Gorobets V. V., Shvardak T. M.	
Application of animation and BYOD – technology in physical lessons in secondary general education school.....	132
Kartashova L. A., Plish I. V.	
Digital education development agenda: directing to formate digital competences.....	135
Kozlovska I. M., Kryshtanovych M. F., Myskiv I. S., Opachko M. V.	
Methodological approaches and didactic competence of a modern teacher of physics.....	139
Kotelianets Yu. S.	
Pedagogical conditions of formation of preschool children’s creativity in the process of work with different materials.....	143
Klos L. Y., Kryshtanovych M. F., Mukan N. V., Mukan O. V.	
Health culture of civil safety professionals as the basis of professional competence formation.....	146
Lalak N. V., Mayboroda I. E., Vasilinka M. I.	
Development of creative abilities of junior schoolchildren in the process of artistic and labor activity.....	151
Marinchenko H. M.	
The hexagon method and the development of critical thinking at history lessons.....	154
Olynyk H. M., Glavacka O. L., Bryzhak N. Yu.	
Animator as a subject of socio-cultural activities.....	157
Povidaychuk M. M.	
Pedagogical culture as a factor in the competitiveness of mathematics teachers.....	160
Rozlutska H. M., Sokol M. O.	
Morning meetings as a means of forming multicultural education of junior schoolchildren.....	163
Sichko I. A.	
The use of an integrated approach on the lessons «I am exploring the world» in the New Ukrainian School.....	166
Cherepanya N. I., Rusin N. M.	
Interactive forms of work with parents of pupils in the conditions of a modern preschool institution.....	169
Tsurkan M. V.	
Interactive methods of teaching the Ukrainian language to foreign medical students.....	173
Yarov T. K.	
Partnership pedagogy: successful school-family interaction.....	177
Gergely Hladonik	
Verbs of reporting in academic writing.....	180
Orosova Renata, Petrikova Katarina, Starosta Volodymyr.	
Tasks of microteaching in the context of Bloom's taxonomy.....	183
Telychko N. V., Zavydovska D.	
Foreign language training for professional intercultural communication as one of the components of modern legal education.....	186
Tovkanec H. V., Szilágyi V. V.	
Examination of strategy use during foreign language comprehension and text creation tasks.....	188

PSYCHOLOGICAL AND EDUCATIONAL COMMUNICATION

Berezovska L. I.	
Formation of the couple's hearing about the process of communicative speech training of future social workers.....	191
Varha L. I., Martyn N. V.	
Criteria approach to the formation of communicative culture of future teachers by means of interactive technologies.....	194

Vrabel T. T. Training translators as mediators in intercultural communication.....	197
Zobenko N. A. Introduction of coaching technologies in the process of professional training of future specialists in the psychological and pedagogical sphere.....	199
Klymova K. Ya. Theoretical and methodological aspects of the formation of linguistic communicative professional competence of the future specialists in the field of public management and administration.....	204
Rebukha L. Z., Rudakevych O. M. Features of intercultural communication in the practice of social work in a polyethnic region.....	207
Skrypnikova V. O. The concept of intercultural competence: essence and content.....	210

COMPRATIVE PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

Bondar T. I. Teacher training system development in the USA and Canada: a comparative study.....	216
Bulda M. V. The evolution of the accordion-bayan arts of Ukraine and Poland (comparative characteristics).....	220
Huk L. I. The development of the socio-political system of Canada in the early nineteenth century and its impact on the development of school education.....	223
Kozubovska I. V., Sidun L. Yu., Mygalyna Z. I. Multicultural teacher training for schools and preschools in the United States.....	226
Lalak N. V., Hrab M. V. Current trends in education reform in Norway.....	229
Levrints M. I. Approaches to the development of curricula of foreign language teacher education at the US Universities.....	232
Myshko S. A. From the history of Career Aptitude Tests in the USA.....	237
Protas O. L. Conceptualization of the giftedness problem in foreign and domestic research.....	239
Fenchak L. M., Zyablovska D. E. Analysis of the professional training status future designers in the higher educational institutions of Europe.....	242
Kryshynets -Andyaloshi K. O. The international cooperation of the institution of general secondary education as a scientific and pedagogical problem.....	248

PEDAGOGICAL AND DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

Barchiy M. S., Voronova O. Yu. Value orientations in the structure of personality orientation.....	252
Bokhonkova Yu. O., Burovina O. V., Serbin I. V. Development of non-conflict interaction of accentuated adolescents with the environment.....	255
Vizniuk I. M. Personal alienation as a factor in the occurrence of hypochondriac disorders of the elderly people.....	258
Litvinova O. V., Pilipenko L.V. Empirical indicators of psychological components of self-esteem in men with acquired disorders of the musculoskeletal system.....	262

Palamarchuk O. M., Korotsinska Yu. A.

Technologies for the emotional self-regulation development of adolescents..... 267

Shcherban T. D., Shcherban H. V.

Psychological features of formation of freshmen life prospects..... 270

PSYCHOLOGY OF WORK AND ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY

Almashiy I. I.

Social and psychological characteristics of the ecological component of university seminars..... 274

Volobueva O. F., Fedyk A. O.

About the results of the experimental verification of the program for the development of professional thinking of future border guards..... 276

Martsenyuk M. O., Yusko O. V.

Psychological vectors of stress prevention and prevention of maladaptive states..... 281

Beata Barchi

To the problem of unemployment: psychological aspects..... 284

SCIENTIFIC EVENTS, REVIEWS, RESPONDS

Buyak B. B.

Review of the monograph Slozanska G.I. «Social work in the local community: theories, models and methods»..... 287

Vasilieva M. P.

Review of the monograph Slozanska G.I. «Social work in the local community: theories, models and methods»..... 288

communication, the ability to emotionally respond to the status of partners in communication, the ability to self-stimulation and mutual stimulation in communication; communicative competence, knowledge of rules and rules of communication. In the context of the formation of communicative culture, future teachers consider the value-orientation component communicative culture involves the communicative experience of the outlook of the individual, which consists in actively reflecting its reality in the form of linguistic and sensual images, the ability to predict the activity, to give it a purposeful value-oriented character. The authors of the article determine that the formation of communicative culture of students of higher educational institutions is a complex and multifaceted process, the effectiveness of which is due to the interconnected components of communicative culture of future teachers: value-oriented; emotional and personal; speech-communicative, interactive-activity.

Key words: criterion approach, communicative culture, interactive technologies, future teachers, communication.

УДК 347.78.034

DOI 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-197-199

Врабель Томаш Томашович,

кандидат філологічних наук, доцент,

Закарпатський Угорський Інститут імені Ференца Ракоці II, м. Берегово

ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЯК ПОСЕРЕДНИКІВ У МІЖКУЛЬТУРНИЙ КОМУНІКАЦІЇ

Стаття присвячена висвітленню проблеми професійної підготовки перекладачів, які виконують функцію посередників у комунікації представників відмінних лінгвокультур. Огляд наукової літератури містить визначення терміна «переклад» провідних дослідників-перекладознавців. Автор надає комплекс знань і вмінь, яким повинен володіти майбутній перекладач-посередник для уникнення непорозумінь і комунікативних збоїв у міжкультурній комунікації. Надається визначення міжкультурного посередника, ключові компоненти його формування та його функції у процесі міжкультурної комунікації. У статті зазначається, що у процесі навчання майбутніх перекладачів слід загострювати увагу на можливі комунікативні збої на графічному, фонетичному, морфологічному та лексичному рівнях. Автор доходить висновку, що методика викладання англійської мови студентам-перекладачам слід збагатити шляхом активного залучення у проблемні ситуації міжкультурної комунікації.

Ключові слова: переклад, лінгвокультура, міжкультурна комунікація, перекладач-посередник, комунікативні збої.

Постановка проблеми. Комунікація незалежно від виду можлива між представниками одних і тих самих або різних культур і мов. У міжкультурній комунікації (далі – МК) виникають проблеми взаєморозуміння між людьми з різним культурним досвідом. Кожен учасник може інтерпретувати повідомлення іншого відповідно до власних культурних звичаїв та очікувань. Якщо різниця між культурними звичаями комунікантів значна, імовірно хибне тлумачення думок та їх неповноцінне розуміння, що може зрівати комунікацію. МК вивчає як спілкуються люди з різним культурним походженням і як вони себе поведуть у такій комунікації. Люди, які спілкуються різними мовами, потребують спільну мову, яка допомогла б їм розуміти один одного. У таких випадках можливим способом здійснення комунікації є переклад.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Термін «переклад» немає уніфікованого визначення. А.В. Федоров розглядає переклад як «мовленнєвий твір у його співвідношенні з оригіналом у зв'язку з особливостями двох мов й належністю матеріалу до певних жанрових категорій». Автор пояснює, що «перекласти – це виразити вірно й повно засобами однієї мови те, що вже виражене раніше засобами іншої мови» [6, с. 10].

Я.І. Рецкер вважає, що «Завдання перекладача – передати засобами іншої мови цілісно й точно зміст оригіналу і при цьому зберегти його стилістичні й експресивні особливості. «Цілісність» перекладу слід розуміти як єдність форми й змісту на новій мовній основі. Якщо критерієм точності перекладу є тотожність інформації різними мовами, то цілісним (повноцінним або адекватним) можна визнати лише такий переклад, який передає цю інформацію рівноцінними засобами. Іншими словами, на відміну від переповідання, переклад повинен передавати не лише те, що виражено оригіналом, але й те як це виражено у ньому. Ця вимога стосується як перекладу усього тексту, так і окремих його частин» [4, с. 10].

А.В. Алексєєва визначає переклад як «діяльність, яка полягає у нормативному перекодуванні тексту, створеного однією мовою, у текст іншою мовою. Ця діяльність здійснюється перекладачем, який творчо обирає варіант залежно від варіативних ресурсів мови, виду перекладу, завдань перекладу, типу тексту і під впливом власної індивідуальності; переклад – це також і результат описаної вище діяльності» [1, с. 7]. Переклад – це акт не лише лінгвістичний, але й культурний, акт комунікації на межі культур. Процес перекладу завжди передбачає два аспекти – мову й

культуру, оскільки вони взаємопов'язані. Мова не лише виражає культурну реальність, але й надає їй форму. Смісл перекладу зрозумілий у тому випадку, якщо він узгоджується з культурним контекстом, у якому він вживається.

Отже, для успішного виконання перекладачем його посередницьких функцій йому, крім власне мовних знань і відповідних професійних навичок, необхідно володіти елементами «культурного тезаурусу» обох мовних спільнот, які контактують в акті комунікації. Найскладніша проблема для перекладача – це засвоєння культури, оскільки людина, яка виросла в іншому середовищі, не могла набути елементарні культурно-поведінкові стереотипи.

Мета статті: визначення поняття «переклад» в аспекті міжкультурної комунікації, виділення функцій перекладачів у міжкультурній комунікації, виявлення необхідних знань і навичок майбутніх перекладачів, а також опис методики викладання іноземної (англійської) мови студентам-перекладачам.

Результати дослідження. Процес професійної підготовки майбутнього перекладача повинен максимально враховувати вимоги діяльності студента як посередника в МК. Для досягнення цієї мети необхідно оволодіти двома взаємопов'язаними комплексами знань і вмінь, які умовно можна позначити як поведінково-процесуальний та матеріально-змістовий.

Перший комплекс містить прийняті в іншомовній культурі норми комунікативної поведінки – специфіку встановлення й підтримки зорового й голосового контакту, міміка, жести, пози, голосові модуляції та ін. Важливе місце у цьому комплексі займає тактика ведення діалогу – припустимість реплік й заперечень під час розмови із співрозмовником, а також способи невербального вираження уваги, згоди, сумніву та ін. З'єднувальною ланкою між двома комплексами є мовленнєві стереотипи загально-комунікативного призначення – привітання, звертання, моделі питання-відповідь, стандартизовані способи вираження емоцій (наприклад, задоволення, радість, жаль, розчарування, здивування), а також засоби вираження прохання, наказу, підпорядкування, відмови та інших способів прагматичного впливу.

Другий комплекс містить знання специфічних предметів, явищ і процесів, які характерні для способу життя й інтелектуального арсеналу носіїв мови, яка вивчається. Ці знання передбачають не лише засвоєння семантики відповідних одиниць, але й властивих їм конотацій, а саме лінгвокраїнознавчих конотацій

– побутових, історичних, фольклорно-літературних, суспільно-політичних, релігійно-етичних та природно-географічних.

Переклад як вид МК підпорядковується таким законам теорії комунікації: будь-яка інформація проходить через індивідуальну свідомість людини, несе відбиток її індивідуальності і, як результат, інформація на вході й виході неідентична [3, с. 72]. Ця неідентичність у процесі перекладу призводить до культурологічної лакунації й міжкультурної асиметрії. Асиметрія МК є результатом відмінності концептів та їх цінності в концептуальній та мовній картинах світу представників різних лінгвокультур. У процесі МК основне завдання перекладача полягає в адекватній трансляції національної специфіки мов і культур, прослідкування кодів і концептів між культурами й заповнення міжконцептуальної семантичного простору. Ю.А. Сорокін відзначає, що переклад є вираженням «семіотичного досвіду однієї лінгвокультурної спільноти знаковими засобами іншої лінгвокультурної спільноти» [7, с. 31]. Мовна МК може відбуватися відповідно до таких моделей:

1. прямиї контакт носія однієї лінгвокультури з носієм іншої лінгвокультури;
2. контакт носіїв двох лінгвокультур за допомогою «міжкультурного посередника»

Необхідність реалізації міжкультурного підходу до вивчення іноземної мови була обґрунтована у дослідженнях концепції безперервної лінгвістичної освіти й необхідності здійснення міжкультурного підходу в іноземній професійній комунікації. Процес перекладу є глобальним процесом, який містить всю сукупність окремих технологічних операцій, від власне лінгвістичних (вибір значення слова, вибір граматичної конструкції, стилістичних норм) до операцій аналізу й синтезу гносеологічних, соціальних, психологічних, прагматичних та інших факторів вербального комунікативного акту.

Міжкультурний посередник – це мовна особистість, яка шляхом вивчення мов пізнає особливості різних культур та їх взаємодію. Перекладач або посередник МК – лінгвістично підготовлений тип комуніканта, який володіє культурно-обумовленою картиною світу й системою цінностей, який здатний до міжкультурної трансформації із урахуванням вербальних і невербальних особливостей представників різних культур. На формування перекладача нового покоління – міжкультурного посередника – впливає розвиток лінгвокультурології, лінгвокогнітології, когнітивної лінгвістики та інших галузей гуманітарного знання. С. Бокнер визначає міжкультурного посередника (mediating person – термін Бокнера) як особистість, що функціонує в транснаціональній ролі, звертається до транскультурної групи й отримує транскультурну соціальну підтримку. Дослідник стверджує, що переклад передбачає точну передачу культурних моделей від одної групи до іншої [8].

Ключовим компонентом формування багатомовної й полікультурної особистості є оволодіння певним рівнем комунікативної компетенції, яка включає лінгвістичну, соціолінгвістичну, дискурсивну, міжособистісну та міжкультурну. А.Б. Бушев вважає, що «сучасний перекладач повинен також володіти такими професійними компетенціями: аналітичною, креативною, емоційною, а також вмінням розпізнавати й продукувати тексти двома контактуючими мовами» [2, с. 7].

У підготовці майбутнього перекладача, здатного здійснювати МК, особливу увагу слід приділяти досягненню такої якості мовної особистості, яка дозволить їй вийти за межі власної культури і набути властивості міжкультурного посередника і не

втратити при цьому власну культурну ідентичність. Г.Г. Слишкін виділяє три функції міжкультурних посередників у процесі МК:

- 1) функція перекладу, тобто перенесення семіотичного досвіду в іншу культурну знакову систему із дотриманням максимальної відповідності жанрових, стилістичних і тональних особливостей вихідного тексту;
- 2) функція коментування, тобто описової передачі смислів інішомовного тексту через неможливість прямого жанрового, стилістичного й тонального перекладу. Неперекладність смислів може бути пов'язана з етнічною специфікою мислення, відмінних пресупозицій (реальї, фонових знань), семантичними невідповідностями (лакунарна лексика, гра слів);
- 3) функція цензури, тобто узгодження смислів й мовних форм інішомовного тексту з моральними й ідеологічними ціннісними домінантами цього суспільства.

Навчаючи майбутніх перекладачів слід заострювати їхню увагу на тому, що під час виконання зазначених вище функцій у процесі МК можуть виникати комунікативні збої пов'язані з, наприклад, вербальними перешкодами. Вербальні невдачі можуть виникати на різних рівнях: графічному, фонетичному, морфологічному та лексичному. Лексичний рівень перешкод містить: міжмовну паронімію (або «хибні друзі перекладача»), інішомовні реальї, евфемізми, фразеологізми з національно-маркованими одиницями, безеквівалентну лексику, вигуки, конотації й асоціації, пов'язані з прецедентними текстами та ін. [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Для адекватного перекладу у процесі МК недостатньо лише знання значення слів, граматики й правил мови. Адекватна передача мовленнєвої та комунікативної поведінки вимагає також знати прийняті в цій мовній культурі норми й ролі соціальної поведінки, ціннісні параметри, дискурсивні стратегії й когнітивні моделі. У процесі навчання майбутні перекладачі повинні навчитися: виступати в ролі посередника між представниками власної та інішомовної культури, вміти обирати й реалізувати комунікацію із урахуванням конкретної ситуації та ін. Виділимо такі необхідні знання й навички майбутнього перекладача-посередника для здійснення успішної МК: відкритість до сприйняття й пізнання іноземної культури; наявність комунікативної інтенції; володіння не лише мовою, але й низкою комунікативних засобів, їх правильний вибір залежно від ситуації реалізації перекладу (стиль, жанр, тон та ін.); забезпечення високого ступеня експліцитності для уникнення відмінностей пресупозицій, фонових знань та ін.; наявність не лише загальнокультурних знань, але й специфічних, пов'язаних з історичними, географічними, національними, соціальними та іншими факторами; володіння вербальними й невербальними моделями поведінки, які прийняті як у власній, так і в іноземній лінгвокультурній спільноті; вміння подолати комунікативні перешкоди.

Методико викладання іноземної мови (англійської) студентам-перекладачам слід доповнити методами активного залучення у ситуації МК: імітаційні й ділові ігри, перекладацькі комунікативно-ситуаційні тренінги, які дозволяють застосовувати засоби мови для передачі культурних смислів у конкретних ситуаціях МК.

Таким чином, всебічний розвиток комунікативно-компетентної, полікультурної, багатомовної особистості майбутнього перекладача й підготовка активного посередника, готового до міжособистісної, інтертекстуальної та інтердискурсивної комунікації у перекладі стає основним принципом професійної підготовки майбутніх перекладачів у ЗВО.

Список використаних джерел

1. Алексеева И.С. Введение в переводоведение / И.С. Алексеева. – СПб., 2008. – 347 с.
2. Бушев А. Б. Языковая личность профессионального переводчика: научное издание / А.Б. Бушев. – Тверь: ООО «Лаборатория деловой графики», 2010 — 265 с.
3. Кушнина Л.В., Силантьева М.С. Языковая личность переводчика в свете концепции переводческого пространства // Вестник Пермского ун-та. – 2010. Вып. 6 (12). – С. 71-75.
4. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика / Я.И. Рецкер. – М., 2007. – 244 с.

5. Слышкин Г.Г. Лингвокультурные концепты прецедентных текстов. – М.: Academia, 2000
6. Фёдоров А.В. Основы общей теории перевода / А.В. Фёдоров. – М., 1983. – 115 с.
7. Шаховский В.И., Сорокин Ю. А., Томашева И.В. Текст и его когнитивно-эмотивные метаморфозы (межкультурное понимание и лингвоэкология). Волгоград., 1998.
8. Bochner S. Problems in culture learning. S. Bochner, P. Wicks (Eds.), Overseas students in Australia, New South Wales University Press, 1972.

References

1. Alekseyeva I.S. Vvedeniye v perevodovedeniye / I.S. Alekseyeva. - SPb., 2008. - 347 s.
2. Bushev A. B. Yazykovaya lichnost' professional'nogo perevodchika: nauchnoye izdaniye / A.B. Bushev. - Tver': OOO «Laboratoriya delovoy graffiki», 2010 - 265 s.
3. Kushnina L.V., Silant'yeva M.S. Yazykovaya lichnost' perevodchika v svete kontseptsii perevodcheskikh prostranstva // Vestnik Permskogo universiteta. - 2010. Vyp. 6 (12). - S. 71-75.
4. Retsker Ya.I. Teoriya perevoda i perevodcheskaya praktika / Ya.I. Retsker. - M., 2007. - 244 s.
5. Slyshkin G.G. Lingvokul'turnyye kontsepty pretsedentnykh tekstov. - M.: Academia, 2000.
6. Fedorov A.V. Osnovy obshchey teorii perevoda / A.V. Fodorov. - M., 1983. - 115 s.
7. Shakhovskiy V.I., Sorokin Yu.A., Tomasheva I.V. Tekst i yego kognitivno-erotivnyye metamorfozy (mezhkul'turnoy ponimaniye i lingvoekologiya). Volgograd., 1998.
8. Bochner S. Problems in culture learning. S. Bochner, P. Wicks (Eds.), Overseas students in Australia, New South Wales University Press, 1972.

Статья посвящена исследованию проблемы профессиональной подготовки переводчиков, которые выполняют функцию посредников в коммуникации представителей различных лингвокультур. Анализ научной литературы включает дефиницию термина «перевод» ведущих исследователей переводоведения. Автор предлагает комплекс знаний и умений, которыми должен владеть будущий переводчик-посредник для предотвращения недоразумений и коммуникативных сбоев в межкультурной коммуникации. Дается определение межкультурного посредника, ключевые компоненты его формирования и его функции в процессе межкультурной коммуникации. В статье указано, что в процессе обучения будущих переводчиков необходимо заострять внимание на возможные сбои на графическом, фонетическом, морфологическом и лексическом уровнях. Автор приходит к заключению, что методику преподавания английского языка студентам-переводчикам следует дополнить путем активного включения в проблемные ситуации межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: перевод, лингвокультура, межкультурная коммуникация, переводчик-посредник, коммуникативные сбои.

Intercultural communication often presupposes misunderstanding between people from different linguocultures. If the difference between cultural traditions is significant, messages can be misinterpreted. The term "translation" has no unified definition, but the general idea is that not only the denotation is to be translated from one language into another but also connotations including stylistic and expressive components of meaning. Translation is viewed both as a linguistic and cultural act for language and culture are inseparable. Thus, the translator as a mediator should have linguistic awareness and cultural thesaurus of both languages. Translator's professional training ought to include: norms of communicative behaviour, strategies and tactics of conducting a dialogue, speech stereotypes, linguistic and country-specific connotations related to household, history, folklore, literature, social, political, religious, ethical, and other peculiarities. Intercultural mediator is a person who studied the peculiar character of two different cultures via learning the two relevant languages. His communicative competence is to include linguistic, sociolinguistic, discourse, interpersonal, and intercultural types of competence. Intercultural mediators perform the following three functions: translation, commenting, i.e. descriptive rendering of foreign text senses, and censure, i.e. ethical issues to be considered in a particular culture. In the course of teaching translators-to-be, instructors should stress that in intercultural communication communicative failures often occur on graphical, phonetical, morphological, and lexical levels. The author specifies the knowledge and skills a translator-mediator must have to conduct efficient intercultural communication: openness to perception of the foreign culture, communicative intention, both linguistic and background historical, geographical, national, social knowledge. The methods of teaching English to translators-to-be ought to include active introduction into intercultural situations, like imitation and business games, translation practice in communicative situations that enable students to render cultural senses in concrete intercultural situations.

Key words: translation, linguoculture, intercultural communication, translator-mediator, communicative failures.

УДК 316.641

DOI 10.31339/2413-3329-2020-1(11)-199-204

Зобенько Наталія Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,

ДВНЗ «Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького», м. Черкаси

ВПРОВАДЖЕННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СФЕРИ

У статті розглянуто сучасні підходи до визначення поняття коучинг, педагогічний коучинг. Обґрунтовано особливості впровадження коучингових технологій у процес підготовки фахівців психолого-педагогічної сфери у вищій школі. Акцентовано на провідній ролі особистості викладача у процесі здійснення якісної професійної підготовки майбутніх фахівців. Описано трансформацію цілей викладача як коуча, розглянуто специфіку організації суб'єктів навчально-виховного процесу у ЗВО із використанням елементів коучингу. Узагальнено, що коучингова технологія сприяє удосконаленню професійної підготовки майбутніх фахівців психолого-педагогічної сфери.

Ключові слова: коучинг; педагогічний коучинг; професійна підготовка майбутніх фахівців психолого-педагогічної сфери; принципи реалізації коучингової технології; розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців; індивідуальна траєкторія власного професійного розвитку.

Постановка проблеми. Якість модернізації сучасної вищої освіти багато в чому залежить від характеру протікання інноваційних процесів і визначається особливостями інновації, інноваційним потенціалом середовища і педагогічного колективу.

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»**

Збірник наукових праць

№ 1 (11) 2020

Заснований у 2015 р. Виходить двічі на рік.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 21347-11147 Р від 24.03.2015 р.

Технічний секретар Козел А. І.

Підписано до друку 05.06.2020 р. Формат 60*84/8.
Умовн. друк. арк. 29,9. Зам. № 81. Тираж 150 примірників

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26,
м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 3-13-43, 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів та
розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 6984 від 20.11.2019 р.